VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2027-2030

Sosiaali- ja terveysministeriön pääluokka ja hyvinvointialueiden rahoitus

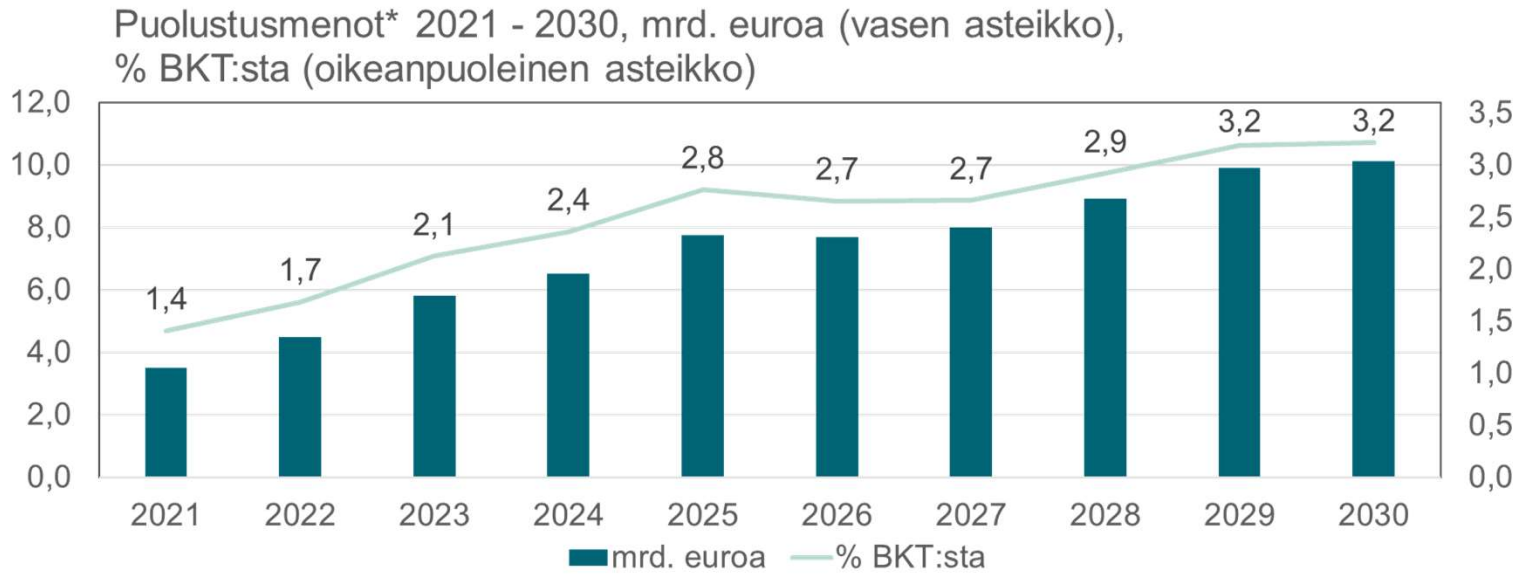
PIIA PEKOLA, NEUVOTTELEVA VIRKAMIES
VIRPI VUORINEN, ALUETALOUDEN PÄÄLLIKKÖ

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNTA 5.5.2026

Valtion talouden menot, tulot ja tasapaino

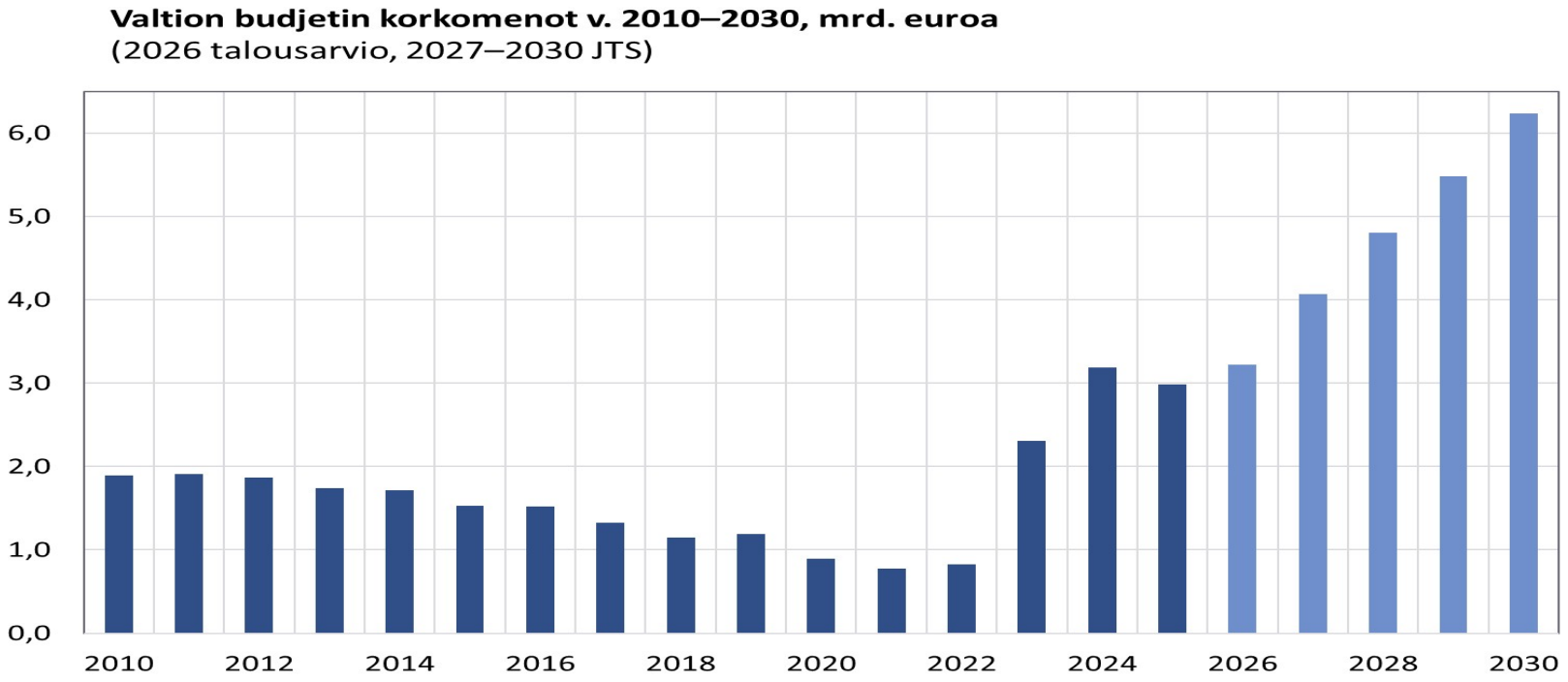
- Vuonna 2027 budjettitalouden menojen arvioidaan olevan 92,0 mrd. euroa, joka on n. 1,1 mrd. euroa enemmän kuin vuoden 2026 varsinaisessa talousarviossa.
  - Kasvua selittävät etenkin lakisääteiset ja sopimusperusteiset indeksitarkistukset.
  - Vuonna 2030 budjettitalouden menojen arvioidaan nousevan noin 4,5 mrd. eurolla 96,4 mrd. euroon vuoden 2027 hintatasossa. Määrärahatarvetta lisää puolustusmenojen (2,2 mrd. €) ja korkomenojen kasvu (2,2 mrd. €).
- Budjettitalouden tulojen arvioidaan olevan 79 mrd. euroa v. 2027, josta ne kasvavat nimellisesti reiluun 85 miljardiin euroon vuonna 2030.
- Valtion budjettitalouden alijäämän arvioidaan olevan 13,2 mrd. euroa v. 2027, josta alijäämä kasvaa puolustus- ja korkomenojen kasvun myötä 16,2 mrd. euroon v. 2028, 17,1 mrd. euroon v. 2029 ja 17,4 mrd. euroon v. 2030.
  - Verrattuna vuoden takaiseen tasapaino heikentynyt 3,5–4,5 mrd. euroa/v. vuosina 2027–2029.
  - Arvonlisäveroja sekä ansio- ja pääomatuloveroja arvioidaan kertyvän vuosittain ko. ajanjaksolla 2,3-2,5 mrd. euroa vähemmän vuoden takaiseen verrattuna.

Puolustuspanostukset kasvavat merkittävästi vuosikymmenen loppua kohden

*Naton määritelmän mukaiset varsinaiset puolustusmenot, joihin sisältyy puolustushallinnon määrärahojen lisäksi sotilaseläkkeet, kriisinhallinnan ja Rajavartiolaitoksen menoja.

Korkomenoja kasvattavat alijäämä ja velasta maksettavan keskimääräisen koron nousu

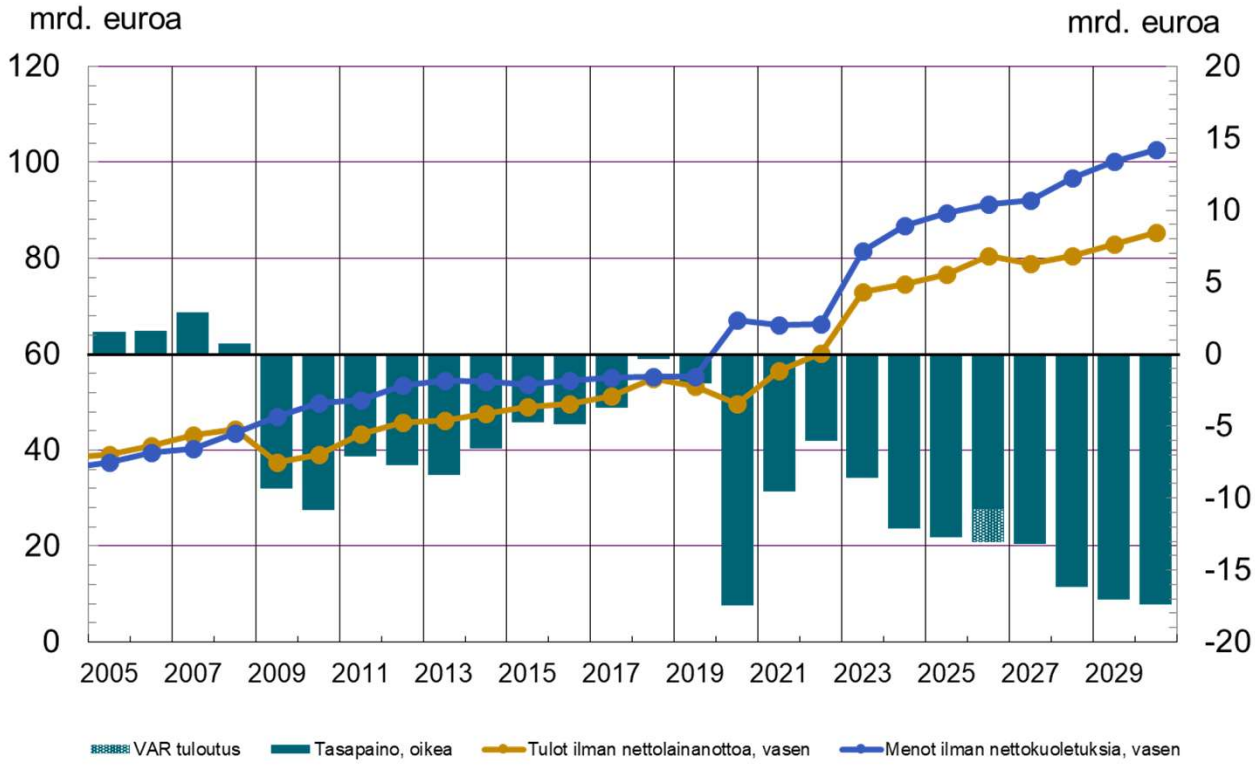

Valtionvelan korkomenot ovat 6,3 mrd. euroa v. 2030, mikä on 2,2 mrd. euroa enemmän kuin v. 2027.

Uudet ja korvaavat säästöt

- **Hyvinvointialueet: terveydenhuollon maksujen korotukset v. 2027 n. 88 milj. euroa ja v. 2028-vajaat 106 milj. euroa.**
- Kuntien peruspalveluiden valtionosuuksien 1 %:n indeksijarrun korotus 2,8 %:iin vuodelle 2027: -60 milj. euroa
- **STEA-avustukset -50 milj. euroa,** jonka jälkeen avustusten taso n. 190 milj. euroa
- T&K-toiminta -39 milj. euroa
- Kehityspoliittiset lainat -35 milj. euroa
- Perusväylänpito -30 milj. euroa v. 2027 => v. 2030 -39 milj. euroa
- **Lääkekorvausten ehdolliset korvaukset -15 milj. euroa**
- Muihin kokonaisuuksin kohdentuvat säästöt v. 2027 -13,6 milj. euroa ja v. 2028 => -33,6 milj. euroa
- **Toimintamenot: v. 2027 -60 milj. euroa => v. 2030 166,5 milj. euroa.**
  - STM:n toimintamenot: toimintamenosäästö 3,8 milj. euroa/v. ja lisäksi kasvava tuottavuusvähennys 1,2 milj. euroa kehyskauden alussa ja 12,1 milj. euroa kehyskauden lopussa

Budjettitalouden tulot, menot ja tasapaino

Vuoden 2026 tiedoista on poistettu lakkautettavasta Valtion asuntorahastosta tehtävä kertaluonteinen 2,3 mrd. euron tuloutus.
Vuosilta 2022 ja 2023 poistettu varautuminen sähkön johdannaismarkkinoille toimiville yhtiöille myönnettäviin lainoihin ja varauksen purku. Vaikka varaus jäi käyttämättä kokonaan järjestely kasvatti vuonna 2022 menoja ja vuonna 2023 tuloja 10 mrd. eurolla.
Lähde: Valtiovarainministeriö 22.4.2026

Tasapaino (mrd. euroa):

2024 (TP): -12,1

2025 (TP): -12,7

2026 (LTA I): -13,1 (-10,8)

2027 (JTS): -13,2

2028 (JTS): -16,2

2029 (JTS): -17,1

2030 (JTS): -17,4

Keskeiset nostot STM:n pääluokasta

Keskeisimmät uudet päätökset

- Yrittäjän eläkelakia (YEL) muutetaan siten, että vuodesta 2028 alkaen yrittäjä voisi valita YEL-maksunsa perusteeksi joko yritystoiminnan veronalaisen ansiotulon tai nykyisen työtulomallin tietyin rajauksin: –8 milj. euroa v. 2028, +74 milj. euroa v. 2029 ja +90 milj. euroa v. 2030
- Ensihoitomatkojen rahoitus vastuu hyvinvointialueille 2028: rahoitussiirrot yhteensä n. 121 milj. euroa (alueet 118 milj. euroa, rajavartiolaitos 0,4 milj. euroa, FinnHEMS 1,7 milj. euroa, Ahvenanmaa 0,8 milj. euroa
- Kela: Eepos-järjestelmäuudistukseen +31,8 milj. euroa (2028–2030);
- Kelan tiedonvaihdon edistämisen arvioidaan vähentävän etuusmenoja 4,1 milj. euroa / vuosi vuodesta 2027, josta valtion osuus on 3,9 milj. euroa
- 65+ valinnanvapauskokeilu jatkuu nykytasoisen rahoituksen rajoissa vuoteen 2028, laajennus tutkimuksiin ja fysioterapiaan

Keskeisimmät uudet päätökset

- Turvakotien rahoitus kasvaa 31 milj. euroon / vuosi (+3,45 milj. euroa)
- Opiskelijaterveydenhuoltoon kertaluonteinen siirtyvien erien säästö –4 milj. euroa v. 2027
- Vankiterveydenhuollossa lääkekorvaushoitoihin ja psykiatrisen sairaanhoidon vahvistamiseen yht. +2,9 milj. euroa

Hyvinvointialueille kohdistuvia avustuksia ja muita korvauksia

- Valtionavustuksia ja muita korvauksia
  - Kehyskauden alussa n. 181 milj. euroa
  - Kehyskauden lopussa n. 178 milj. euroa
- Valtaosa rahoituksesta STM:n pääluokasta
- Sote-henkilöstön erikoistumiskoulutus, n. 87 milj. euroa/ v.*
  - Momentille kohdistuva säästö kasvaa 15 → 25 milj. euroa ja jatkuu kehyskauden loppuun
  - Kaksiportaisen psykoterapiakoulutuksen valtionkorvaukset 10 milj. euroa / vuosi
- Lapseen kohdistuvien seksuaali- ja pahoinpitelyrikosten selvittämiseen n. 2,7 milj. euroa / vuosi lisäys vuodesta 2027 alkaen
- Kehittämishankkeiden kehysvaraukset
  - 25 milj. euroa / vuosi hyvinvointialueille ja Helsingin kaupungille: sote-järjestötoiminta sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen
  - 40 milj. euroa v. 2027: sote-palvelujen kehittäminen (mm. hoidon jatkuvuus, omaishoito, lasten ja nuorten palvelut)

Luvussa 5.1. virhe: erikoistumiskoulutuksen korvaus yht. n. 77 milj. euroa ilman kaksiportaisen psykoterapiakorvauksen 10 milj. euron vuosittaista rahoitusta

Lakiin perustuvat erilliskorvaukset hyvinvointialueille

- Valtion korvauksia maksetaan kehyskauden alussa n. 230 milj. eurolla, lopussa n. 146 milj. eurolla
- Puolustusvoimien terveydenhuollon valmius ja varautuminen
  - Investoinnit: 37,9 milj. euroa v. 2027, 54,1 milj. euroa vuosina 2028–2029, 35,5 milj. euroa v. 2030
  - Lisäksi varauduttu toiminnan jatkuvaan ylläpitoon kehyskaudella

Hyvinvointialueiden rahoitus

Hyvinvointialueiden yleiskatteinen rahoitus (28.89.31) 2027–2030

- Hyvinvointialueiden yleiskatteinen rahoitus on kehyskaudella vuosittain n. 27,5 mrd. euroa (vuoden 2027 hintatasossa).
- Rahoitustaso nousee v. 2027 edelliseen julkisen talouden suunnitelmaan verrattuna n. 0,1 mrd. eurolla. Rahoitukseen kohdistuu rahoituslakiin perustuvina muutoksina:
  - Indeksitarkistus 2,63 % n. 697 milj. euroa sisältäen jälkikäteistarkistukseen liittyvän indeksitarkistuksen n. 10 milj. euroa.
  - Jälkikäteistarkistuksena 891 milj. euroa v. 2027, mikä on 382 milj. euroa vähemmän kuin v. 2026, ja mikä vähentää rahoitusta n. 426 milj. euroa.
  - Palvelutarpeen kasvuarvion muutos, jonka vaikutus on noin -4 – -15 milj. euroa vuosina 2027–2029 ja n. 200 milj. euroa v. 2030.
- Vuosina 2028—2030 rahoituksessa huomioitava jälkikäteistarkistuksen määrä perustuu alueiden vuoden 2026 talousarviotietoihin sekä vuosien 2027—2028 taloussuunnitelmatietoihin pohjautuvaan laskelmaan. Ennakoitua matalampien vuoden 2025 toteutuneiden kustannusten perusteella laskelmassa on kuitenkin huomioitu myös vuosien 2026—2028 osalta talousarvio- ja taloussuunnitelmatiedoista poiketen n. 215 milj. eurolla alennettu kustannuskehitys.

Rahoituslakiin ehdotetut muutokset (HE 56/2026 vp)

- Hyvinvointialueiden rahoituslain muuttamista koskeva hallituksen esitys on huomioitu rahoituksen tasossa. Esitykseen sisältyvät kustannusten kasvun hillintää tavoittelevat toimet vähentävät rahoitusta asteittain.
- Muutokset kohdistuvat palvelutarpeen kasvun huomiointiin sekä siirtymätasausten porrastuksen kiristämiseen ja niiden siirtämiseen osittain hyvinvointialueiden vastuulle. Lisäksi palvelutarpeen arvioidun kasvun määräaikainen 0,2 prosenttiyksikön korotus lakkaisi jo vuodesta 2028 alkaen. Yhteensä vaikutukset ovat n. 63 milj. euroa v. 2027, n. 220 milj. euroa v. 2028, n. 369 milj. euroa v. 2029 ja n. 425 milj. euroa v. 2030.

Hyvinvointialueiden rahoituslain 9 §:n nojalla tehtävät muutokset

Uudet toimet:

- Terveydenhuollon asiakasmaksujen muutokset yhteensä n. -87,8 milj. euroa v. 2027 ja n. -105,7 milj. euroa vuodesta 2028 eteenpäin.

Uudet säästöjä tuottavat toimet korvaavat hallitusohjelmassa tai myöhemmissä julkisen talouden suunnitelmissa linjattuja toimia seuraavilta osin:

- Sosiaalihuollossa toteutetaan aiemmin linjattu palvelu-uudistus, mutta sen säästöarviot ovat tarkentuneet. Vaikutus momentille 15,7 milj. euroa v. 2027 ja 31,4 milj. euroa vuodesta 2028 alkaen. Ts. säästönä huomioidaan 34,3 milj. euroa v. 2027 ja 68,6 milj. euroa vuodesta 2028 alkaen.
- Palvelujärjestelmän vaikuttavuuden kehittämistä toteutetaan edelleen, mutta siihen kohdistuneesta ennakollisesta säästöstä luovutaan. Vaikutus momentille 58 milj. euroa v. 2027 ja 108 milj. euroa vuodesta 2028 alkaen.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten hallinnollisen työn vähentämisen ennakollisesta säästöstä luovutaan. Vaikutus momentille 10 milj. euroa vuodesta 2027 alkaen.
- Sosiaalityöntekijän työn velvoitteiden keventämiseen liittyvästä ennakollisesta säästöstä luovutaan. Vaikutus momentille 5 milj. euroa vuodesta 2027 alkaen.
- Lastensuojeluyksiköiden päivystyssääntöjen keventämistä ja joustavoittamista koskeva säästöarvio on tarkentunut. Vaikutus momentille 3,7 milj. euroa v. 2027 ja 2,3 milj. euroa vuodesta 2028 alkaen. Ts. säästönä huomioidaan 1,4 milj. euroa v.2027 ja 2,8 milj. euroa vuodesta 2028 alkaen.
- Lisäksi sosiaalihuollon työllistymistä ja työ- ja toimintakykyä edistävien palvelujen kokonaisuuden uudistamisen säästövaikutus eri momenteille on tarkentunut. Vaikutus momentille 28.89.31 on 2,5 milj. euroa v. 2027, 4,5 milj. euroa v. 2028 ja 5,5 milj. euroa vuodesta 2029 alkaen. Ts. säästönä huomioidaan 10 milj. euroa v. 2027, 8 milj. euroa v. 2028 ja 7 milj. euroa vuodesta 2029 alkaen.

Momentilla on huomioitu myös kotoutumispalvelujen uudistamiseen liittyen ihmiskaupan uhrien korvausten sekä toimeentulotuen kustannusten korvausten siirto; yhteensä 2,9 milj. euroa v. 2027 ja 1,6 milj. euroa vuodesta 2028 alkaen.

Hyvinvointialueita koskevien aiemmin linjattujen toimien tarkentuminen ja vuoden 2026 talousarvioon perustuvat muutokset

- Ensihoidon matkojen rahoitusvastuu siirretään hyvinvointialueiden vastuulle vasta vuoden 2028 alusta, mistä aiheutuvat muutokset suhteessa edelliseen julkisen talouden suunnitelmaan on huomioitu vuotta 2027 koskien. Hyvinvointialueille siirretään vuodesta 2028 lähtien tehtävämuutoksen seurauksena n.118 milj. euroa. Asiakasmaksuarvio kasvaa edelliseen julkisen talouden suunnitelmaan verrattuna 2,8 milj. euroa vuodesta 2028 alkaen.
- Syksyn 2025 budjettilakien vaikutuksiin perustuvina muutoksina on huomioitu yhteensä n. 24,5 milj. euroa vuodesta 2027 alkaen.
- Julkisen talouden suunnitelman 2027-2030 tehtävämuutosten kustannusvaikutus on yhteensä nettomääräisesti n. 75 milj. euroa hyvinvointialueiden menoja ja rahoitusta lisäävä v. 2030.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!

ETUNIMI.SUKUNIMI@GOV.FI
VM.FI | @VMUUTISET